

Ο ΦΙΛΟΞΕΝΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

...κι όπου κι αν πάω ξένος...

Λοιπόν, μπορεί και να 'ναι μια πλεκτάνη της ιστορίας: Θαρρείς για να μη νιώθουμε τύψεις που δε σεβόμαστε το παλαιότατο φιλότιμο κέλευσμα –« Μή κτεΐνε· τόν ίκέτην/γάρ οὐ θέμις κτανεῖν »–, η τραγωδία του Ευριπίδη που περιείχε αυτό τον βαρύτιμο λόγο ηττήθηκε από το χρόνο· λίγα αποσπάσματα σώθηκαν μόνο, που δεν αρκούν φαίνεται να μας πείσουν πως και ο ξένος, ο πρόσφυγας, ο μετανάστης, ένας ικέτης είναι, και πως ο φόνος του μπορεί να πάρει πολλές άλλες μορφές στον καθ' ημέραν βίο –«ηπιότερες», νομιμοποιημένες από τη Φυσική της Εξουσίας– εξόν από κείνη που του αποδίδει η κυριολεξία.(...)

...Η τέχνη, εκείνη τέλος πάντων που δεν αρκείται να θηρεύει την «επιτυχία» και τον έπαινο συμμορφούμενη προς το πνεύμα της εποχής και νομιμοποιώντας το, δεν μπορεί να μένει άλαλη και άπραγη, αποσυρμένη στη φίλαυτη ουδετερότητά της, για να μη μαγαριστεί τάχα από τα ανθρώπινα ή για να μη γίνει «ιδεολογική» και «αισθηματολογική», για να μην καταγγεληθεί ότι «στρατεύεται κοινωνικά» σε καιρούς που ευνοούν και προκρίνουν τον αναχωρητισμό ή μάλλον τη στράτευση στην αδιαφορία και τον κυνισμό. Κατά κάποιον τρόπο της πέφτει να ιστορήσει –με το χρωστήρα, με τις λέξεις, με την εικόνα, πάντως με έντιμη αυτογνωστική και αυτοκριτική οξύτητα– τον « Εἰς ξένους » ομηρικό ύμνο: « Αἰδεῖσθε ξενίων κεκρημένον ἢδὲ δόμοιο » – Να σέβεστε όποιοι για σπίτι αναγκεύεται και για φιλοξενία. Προς τα εκεί ακριβώς ανοίγεται ο «Δρόμος προς τη Δύση»· προς τον ξένο που είναι δίπλα και ας μην τον βλέπουμε, προς τον ξένο που είναι ο καθείς μας.

Λοιπόν, μπορεί και να είναι μια πλεκτάνη της ιστορίας: η πανωραία λέξη «θεμίξενος», που ονόμαζε εκείνον που φέρεται δίκαια στον ξένο, υπήρξε άπαξ στην ελληνική, στο στόμα του Πινδάρου, μα χάθηκε το ποίημα και η λέξη σάπασε, θαρρείς για να μην νιώθουμε τύψεις όσοι δε σεβόμαστε τον τρόπο που σαφέστατα ορίζει, τον πολιτισμό που υποδεικνύει. Καιρός λοιπόν να την επαναλάβουμε τη λέξη, να συλλαβίσουμε το τίμιο φως της, με την εμπάθεια που αρμόζει, με την εμπάθεια στην οποία μας καλεί να μαθητεύσουμε η φιλόξενη τέχνη του Κυριάκου Κατζουράκη.»

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΜΠΟΥΚΑΛΑΣ